NOTA OVERHEAD 2024

Inhoudsopgave

1. INLEIDING 3

1.1. *Aanleiding* 3

1.2. *Doel* 3

1.3. *Leeswijzer* 3

2. NADERE DUIDING DEFINITIE OVERHEAD 3

3. UITGANGSPUNTEN TOEREKENING VAN OVERHEAD 3

3.1. *Wel of geen overhead?* 3

3.2. *Methodiek voor toerekenen overhead* 4

Bijlage A - Iv3 voorschrift taakveld 0.4 overhead 5

Bijlage B - Aanbevelingen commissie BBV en opvolging gemeente Buren 7

1. INLEIDING

1.1. *Aanleiding*

Aanleiding voor het opstellen van deze nota is de nieuwe 'Notitie Overhead 2023' die door de landelijke commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in december 2023 is gepubliceerd. In deze nota wordt de kaderstelling van de (toe te rekenen) overhead vastgelegd. In de bijlagen van deze nota treft u een uitgebreide toelichting op de achtergrond van deze kaderstelling aan. Deze bijlagen maken onderdeel uit van de vast te stellen nota.

1.2. *Doel*

Het gaat om het formuleren van beleid en de vastlegging van uniforme gemeentelijke regels voor overhead.

1.3. *Leeswijzer*

In bijlage A is de beschrijving van het taakveld 0.4 overhead uit de landelijke regelgeving 'Informatie voor derden (IV3) opgenomen. In bijlage B wordt aangegeven hoe is omgegaan met de aanbevelingen uit notitie Overhead 2023 van de commissie BBV.

2. NADERE DUIDING DEFINITIE OVERHEAD

Door de gewijzigde notitie Overhead 2023 van de commissie BBV is nader gedefinieerd welke functies, bijbehorende systemen en aanverwante lasten (en baten) wel of niet onder overhead vallen.

Medewerkers in het primaire proces leveren een rechtstreekse bijdrage aan producten die door de gemeente aan de inwoners worden geleverd, zoals het uitgeven van paspoorten, het verstrekken van uitkeringen en subsidies. Deze medewerkers worden aangestuurd door leidinggevenden en ondersteund door PIOFACH-functies: personeel, informatisering en automatisering, organisatie, financiën, archivering, communicatie en huisvesting. Deze sturende en ondersteunende functies zijn overhead.
De definitie van overhead uit artikel 1 van het BBV wordt in de nieuwe notitie van de commissie BBV nader geduid als*: 'het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.'*
In deze nota gaat het expliciet over de overhead in de gemeentelijke begroting en de toe te rekenen overhead aan diverse onderwerpen, zoals grondexploitaties (voor zover aanwezig), heffingen en belastingen. Voor samenwerkingsconstructies met andere gemeenten of organisaties gelden afzonderlijke afspraken en deze vallen buiten de reikwijdte van deze nota.

3. UITGANGSPUNTEN TOEREKENING VAN OVERHEAD

3.1 Wel of geen overhead?

(Uitvoerings-)lasten worden zoveel mogelijk direct toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten. Alle functies, bijbehorende systemen en aanverwante lasten en baten die rechtstreeks aan een specifieke taak binnen een taakveld zijn toe te wijzen, maken onderdeel uit van de overige taakvelden en niet van het taakveld 0.4 overhead.

Tot taakveld 0.4 behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle lasten van de functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen.

3.2. Methodiek voor toerekenen overhead

Er is sprake van één opslagberekening, gebaseerd op percentage van de totale lasten. Deze methode is makkelijker uitvoerbaar voor het toerekenen van de overheadkosten en geeft direct inzicht in de toerekening naar de taakvelden. Door te kiezen voor de systematiek van het verdelen op basis van een percentage overhead op de totale lasten kunnen we meer overhead toerekenen aan gesloten boekhoudingen (riolering en begraafplaatsen) en leges.

3.2.1.Toerekening van overhead en kostprijsberekening bij publiek- en privaatrechtelijke grondslag

Binnen een gemeente worden kosten doorberekend aan burgers en bedrijven voor producten die door de gemeente worden geleverd. Deze producten kunnen een publiekrechtelijke of een privaatrechtelijke grondslag hebben. Voor privaatrechtelijke producten heeft de gemeente meer ruimte om tot een prijsbepaling te komen.

Publiekrechtelijk

Voor producten en diensten op publiekrechtelijke grondslag is de gemeente aan wettelijke kaders gebonden voor wat betreft de kostprijsberekening en hoogte van tarieven. Zo mogen voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing in de begroting de baten niet boven de lasten uitgaan (maximaal 100% kostendekkend). Ook bij kostenverhaal bij (faciliterend) grondbeleid dient er sprake te zijn van de criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit (op basis van de Wro en Omgevingswet).

De overhead kan alleen buiten de begroting om (extracomptabel) aan de tarieven voor lokale heffingen worden toegerekend, omdat deze in de begroting volledig opgenomen moeten worden in het overzicht overhead.

Ten aanzien van de toerekening van overhead geldt de volgende stellige uitspraak van de commissie BBV: *Voor de berekening van de tarieven voor lokale heffingen moet de methodiek voor de toerekening van overhead worden gebruikt zoals deze is opgenomen in de Financiële Verordening.*(=stellige uitspraak 2)

In de Financiële Verordening wordt voor de methodiek van toerekenen van overhead verwezen naar deze nota.

Privaatrechtelijk

Voor producten en diensten op privaatrechtelijke grondslag zoals verhuur van gemeentelijke accommodaties, zwembaden, diensten voor derden en het sluiten van anterieure overeenkomsten bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente meer vrijheid om te komen tot een kostprijs. Ten aanzien van toerekening van overhead is er dus ook meer vrijheid en kan de kostprijs mede op basis van onderhandeling worden bepaald.

Op grond van de Wet markt en overheid zijn gemeenten bij het verrichten van economische activiteiten in beginsel aan bepaalde gedragsregels gebonden. De belangrijkste gedragsregel bij economische activiteiten is dat het bestuursorgaan ten minste de integrale kostprijs doorberekent aan zijn afnemers.

Bijlagen
In bijlage A: Iv3 voorschrift taakveld 0.4 overhead

In bijlage B wordt aangegeven hoe we zijn omgegaan met alle aanbevelingen uit notitie Overhead 2023 van de commissie BBV

Bijlage A - lv3 voorschrift taakveld 0.4 overhead

Tot dit taakveld behoren de kosten van overhead, d.w.z. alle lasten van de functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. *Uitgangspunt is dat (uitvoerings-) lasten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taken/activiteiten.*
Dit taakveld volgt de duiding uit de notitie Overhead van de commissie BBV. De omvang en de samenstelling van de overhead wordt beïnvloed door de karakteristieken van een organisatie en de keuzes die worden gemaakt. Deze keuzes worden bij voorkeur vastgelegd in de financiële verordening of een kadernota.

De volgende lasten moeten op dit taakveld worden verantwoord:

- leidinggevenden primair proces, die personele verantwoordelijkheden hebben zoals het voeren van functioneringsgesprekken en bij verordening of nota zijn aangewezen als overhead;
- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control, verantwoording en auditing;
- personeel en organisatie (P&O / HRM) en organisatie- en formatieadvies;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- interne en externe communicatie inclusief vormgeving, m.u.v. klantcommunicatie die specifieke taakvelden betreft – zie de opsomming van activiteiten die moeten worden verantwoord op het primaire proces hieronder;
- juridische zaken: juridische medewerkers op een bedrijfsvoeringafdeling of belast met een bedrijfsvoeringstaak;
- bestuurszaken: ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van B en W;
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen, inclusief organisatie overkoepelende systemen zoals de zaaksystemen, kantoorautomatisering en thuiswerkapplicaties;
- facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- documentaire informatievoorziening (DIV);
- managementondersteuning en secretariaten primair proces;
- leges gemeentearchief.

Tot dit taakveld behoort niet:

- ondersteuning van de raad, de griffie maakt geen deel uit van de ambtelijke organisatie, dit hoort onder taakveld 0.1;
- archieven met een historische betekenis horen onder taakveld 5.4.

De volgende activiteiten horen ook niet op dit taakveld, maar moeten worden verantwoord op het taakveld van het primaire proces. *Leidend hierbij zijn de afspraken uit de Financiële Verordening of de Kadernota:*

- klantcommunicatie die betrekking heeft op specifieke taakvelden, zoals belastingen, wijkteams of vergunningen;
- de activiteiten van projectleiders, teamleiders en coördinatoren – leidinggevenden zonder personele verantwoordelijkheid;
- afhandeling van bezwaar- en beroepsschriften en activiteiten van juristen die bijdragen aan producten en diensten uit het primaire proces zoals vergunningverlening;
- alle lasten van sturing/ondersteuning/PIOFACH voor zover deze kosten betrekking hebben op één of enkele taakvelden en deze kosten daar worden verantwoord; het betreft bijvoorbeeld de zwembaddirecteur, sectorcontrollers en managementondersteuning en secretariaten primair proces;

- informatievoorziening en automatisering ten behoeve van primaire proces-systemen moeten worden verantwoord op het taakveld van dat proces;
- een bijdrage aan/van een verbonden partij, zoals een gemeenschappelijke regeling, als vergoeding voor de uitvoering van taken; deze moet worden verantwoord op het taakveld/de taakvelden waar de verbonden partij werkzaam voor is.

Lasten die toegerekend worden aan de grondexploitaties, investeringen en onderhoudsvoorziening moeten via taakveld 0.4 met economische categorie 7.5. worden doorbelast aan het desbetreffende taakveld of balansstand.

Bijlage B - Aanbevelingen commissie BBV en opvolging gemeente Buren

Aanbevelingen (de commissie BBV adviseert:):	Opvolging aanbeveling door gemeente Buren: ja/nee? waarom?:
1. Kaderstelling op het gebied van overhead niet bij begroting vorm te geven, maar door middel van de (Financiële) Verordening of door een nota overhead aan de raad voor te leggen en deze periodiek te herzien.	Ja, de nieuwe kaderstelling is in de Nota Overhead 2025 gemeente Buren opgenomen. In de Financiële Verordening 2025 wordt hiernaar verwezen
2. Een kaderstellende nota op het gebied van de toerekening van overhead voor te leggen aan de raad en deze periodiek te herzien.	Ja, zie hiervoor.
3. Een enkele methodiek te gebruiken voor het toerekenen van overhead, zoals opgenomen in het overzicht overhead, aan lokale heffingen en rechten, grondexploitaties en andere producten.	Ja, via één opslagberekening, gebaseerd op lasten overhead ten opzichte van totale lasten. Gehanteerde methode was opslag op uurtarief
4. Keuzes te maken ten aanzien van het onderscheid tussen functies in de primaire processen en de overhead, en deze toe te lichten als onderdeel van een (Financiële) Verordening of een nota overhead en deze periodiek te herzien.	Ja, er worden keuzes gemaakt in de nu voorliggende nota.
5. Gebruik te maken van het platform ‘Venster voor bedrijfsvoering’ als leidraad voor de uitwerking van het begrip en vergelijken van overhead.	Ja, Bij de uitwerking van het begrip overhead hanteren we de nieuwe notitie van de commissie BBV en de nu voorliggende nota.
6. Om een ondergrens te hanteren voor het naar rato toerekenen van de lasten van medewerkers die voor verschillende taakvelden werkzaam zijn. De toerekening kan zowel op medewerkers niveau als op het niveau van een organisatieonderdeel plaatsvinden.	Ja, We hanteren een ondergrens van 5%. Dus er wordt minstens 5% van de uren toegerekend naar een specifiek taakveld.
7. Gemeenten en provincies om afspraken te maken over het opnemen van de indicatoren uit de ‘regeling beleidsindicatoren gemeenten/provincies’ met de gemeenschappelijke regelingen waar zij deel van uitmaken.	Ja, is al bekend bij de gemeenschappelijke regelingen.
8. Focus aan te brengen in het overzicht overhead. Minimaliseer herhalingen tussen verordeningen, nota’s, programma’s en paragrafen. Maak hierbij gebruik van verwijzingen binnen begroting of jaarstukken teneinde de omvang van deze documenten te beperken en daarmee de	Ja, is nu al minimaal in Beleidsbegroting en Jaarstukken.

toegankelijkheid voor de raad te vergroten.	
9. Om voor het bepalen van de beleidsindicator ‘bezetting’ gebruik te maken van de meest recente beschikbare informatie indien er bij begroting geen indicatie wordt gegeven van de geraamde bezetting.	Ja, ‘bezetting’ wordt als beleidsindicator toegepast.